

Nr 60.

Av herr **Kyling m. fl.**, om pension åt f. d. auditören G. Wiberg.

F. d. auditören Gunnar Wiberg, född den 17 juli 1879, erhöll den 1 november 1911 befattningen som vice auditör vid kungl. Göta trängkår och något år senare vid kungl. Livregementets husarer.

Den 1 januari 1916 förordnades han till ordinarie auditör vid Karlsborgs artillerikår och särskilda krigsrätten å Karlsborg samt till vice auditör vid regementskrigsrätterna vid Skaraborgs regemente, Livregementets husarer och Göta trängkår. År 1929 förordnades han till ordinarie auditör vid jämväl sistnämnda tre förband. Förordnandena hava därefter bibehållits eller förnyats, allteftersom truppförbanden i Skövde och Karlsborg ändrat namn och nya förband, Kungl. Västgöta flyflottilj, tillkommit.

Tillika har han haft befattning som vice krigsdomare.

I början av april 1940 erhöll Wiberg befattningen som armékåraauditör vid andra armékårstaben och tjänstgjorde i sådan befattning, utanför hemorten, till i slutet av september samma år. Han erhöll då — utan att hava underrättats eller tillfrågats — uppdrag att biträda vid reglering av ersättningar för vissa markskador m. m. inom armékårens verksamhetsområde. Denna befattning höll honom sysselsatt i stort sett ständigt till den 1 mars 1943.

Under tiden därefter tjänstgjorde Wiberg som auditör vid ovan angivna förband. Detta arbete var synnerligen omfattande. Med hänsyn till det mycket stora antalet mål, som hänskötos till krigsrätt, blev det åt honom uppdraget att fungera som ensam civildomare i de flesta ersättningsmålen. Enligt krigsdomarens uppgifter handlades av honom år 1943 omkring 500 mål vid krigsrätterna. Dessutom tillkom för auditören arbetet med de disciplinmål som ej hänskötos till krigsrätt, ett stort antal.

Antalet krigsrättssammanträden för auditören var under år 1943 (från den 1 mars) 125 st., år 1944 ej mindre än 143 st., år 1945 128 st. samt år 1946 ett antal av 82 st.

Detta allt åstadkom, att Wiberg, som är ledamot av Advokatsamfundet, ej kunde hinna ägna sig åt »civila» mål.

Uppgiften härom har vitsordats av häradshövdingen i Skövde domsaga, vilken tillika varit krigsdomare vid samtliga förbanden.

Wiberg har alltså genom sina arbeten i den militära rättsskipningen helt kommit ifrån sin civila sysselsättning.

Under den tid då Wiberg var sysselsatt med skaderegleringar, därvid

han hade sin verksamhet förlagd i Värmland, där även armékårstaben, då den samlades, var förlagd, ådrog han sig en kräftsvulst i tarmen och blev härför remitterad till karolinska sjukhuset i Stockholm, där han intogs den 5 oktober 1942 och efter genomgångna operationer utskrevs den 22 december samma år. Vid utskrivningen tillrättades han av läkare en månads, helst sex veckors, rekreation. Emellertid höll regleringen av skadestånden i Värmland på att omläggas, varför han tillsades att snarast möjligt infinna sig för slutförandet av det arbete han måst lämna vid intagandet på sjukhus samt för insättandet av sin efterträdare i de grunder, som följts vid skadeståndens bestämmande. I anledning härav inställde Wiberg sig till tjänstgöring vid Karlstads fostab den 5 januari 1943. Med undantag av de 14 dagar, han sålunda jul- och nyårshelgen 1942—1943 erhöi ledighet, hade han under tio år för sitt arbete icke kunnat taga någon ledighet för vila och rekreation, förrän kungl. krigshovrätten, sedan auditörerna beviljats viss semesterledighet med bibehållna löneförmåner, beviljade sådan semester under tolv arbetsdagar från och med den 19 juli till och med den 1 augusti 1948. På grund härav har hans arbetsförmåga blivit nedsatt.

I den mån det varit honom möjligt har han sökt på senare tid återtaga sin verksamhet som advokat, men dessa försök hava blivit så gott som resultatlösa, och genom den nya rättegångsbalkens ikraftträdande ha större fordringar än tidigare ställts på advokaternas icke blott psykiska utan även fysiska spänst med täta resor till olika domstolar för förberedelser och huvudförhandlingar m. m. Det har därför varit svårt för honom att upptaga konkurrensen med yngre krafter, vartill kom den långa tid av nära tio år han helt varit avstängd från denna verksamhet.

Under de nio år Wiberg varit helt upptagen av arbete i rikets tjänst, har han enligt uppgift haft en genomsnittlig årsinkomst av ca 10 000 kronor, som dock måst tagas i anspråk för ofrånkomliga utgifter.

Under år 1948 har Wiberg i avlöningar och särskilda ersättningar för vissa sammanträden haft en genomsnittlig inkomst av något över 600 kronor i månaden. För oundgängliga utgifter har större delen åtgått, och han har haft åtskilliga utlägg till ersättning för biträde i hemmet, emedan hans hustru, f. 1885, på grund av hjärtlidande är oförmögen till arbete.

Wiberg äger ej kapital och har ej självpensionering.

Ur ett läkarintyg, dagtecknat den 10 december 1948, kan anmärkas:

»Wiberg undergick operation våren 1942 å karolinska sjukhuset och har sedan dess aldrig hämtat sig. Har hela tiden lidit av höggradig avmagring och kroniska tarmbesvär. Periodvis pos Almén. Vid den allmänna undersökningen konstateras en måttlig myocardit. chron. Blodtryck 150/100. På lungbaserna spridda fina rhonchi. Ingen dämpning. Ingen anaemi. I urinen 0 patol. Vikt 51.6 kg. Längd 184 cm. S. R. 22 mm.

Wiberg har alltsedan operationen 1942 tacklat av mer och mer och saknar för närvarande den fysiska och psykiska spänst som erfordras för att

han skall kunna upprätthålla sin advokatverksamhet. Han är själv av den uppfattningen, att orsaken till hans medtagna tillstånd är att söka i den omständigheten att han aldrig fick tillfälle att ens i någon mån nöjaktigt återhämta krafterna efter operationen utan så gott som omedelbart nödgades inträda i sin krävande tjänst vid III:e militärbef.staben. Efter nya processreformens införande torde även kravet på det juridiska ombudet ställas ofantligt mycket högre än vad måhända tidigare varit fallet, och det torde vara uteslutet som ovan framhållits att Wiberg ens i någon mån kan tänkas fullgöra dylika åtaganden.»

Det synes oss rättvist och billigt, att Wiberg tillerkännes en pension för sin långa statstjänst och att hans ev. änka tillerkännes änkepension. Hans nuvarande arbetsförmåga med därav följande konsekvenser torde i avsevärd mån vara följden av beredskapsårens för en man i hans ålder hårda arbete, och det är för oss upplyst, att han efter beredskapens upphörande på grund av sjukdom m. m. ej kunnat återupptaga sin advokatpraktik, vilken även före 1939 måst i ej ringa mån eftersättas på grund av auditörsverksamheten.

Wiberg hade hos Kungl. Maj:t hemställt om en lämplig pension för sin återstående livstid ävensom änkepension för hustrun.

I beslut den 30 september 1949 har Kungl. Maj:t i anledning av framställningen funnit gott tillerkänna honom ett engångsbelopp av 3 000 kronor.

Att så skett är ju synnerligen tillfredsställande, men vad sålunda kan utgå torde ej kunna motsvara vad som bör anses rättvist och billigt.

Det torde ur principiella synpunkter ej kunna leda till några farliga konsekvenser, om pension nu tillerkändes Wiberg och änkepension hustrun. Ingen annan auditör i landet torde haft sådan sysselsättning vid så många förband, och ej heller torde någon auditör under beredskapstiden så helt fått koppla av sin civila verksamhet med sådana följder.

Lämpligen skulle såsom underlag kunna beräknas den inkomst av omkring 10 000 kronor, som han under beredskapsåren kunnat intjäna på sin auditörsbefattning med därtill hörande inkomster.

Vi vilja därför hemställa,

att Wiberg tillerkännes en lämplig pension för sin återstående livstid och att hans hustru tillerkännes rätt till änkepension.

Stockholm den 19 januari 1950.

Folke Kyling.

O. Malmberg,
Skövde.

Walter Sundström.
